3.11.2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: HE 145/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Pyydettynä lausuntona hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Huoltovarmuuslain uudistaminen sisältää monia hyviä uudistuksia, jotka sopivat voimassa olevaa lainsäädäntöä paremmin nykyiseen huoltovarmuuden tilanteeseen. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan on keskeistä, että elinkeinoelämän rooli huoltovarmuudelle on tunnistettu riittävällä tasolla, ja että yrityssalaisuuden suoja säilyy korkealla tasolla myös jatkossa.

Lisäksi toteamme, että teollisuuden sähkökustannuksen nostaminen heikentää väistämättä energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyä, sähköistymistä ja Suomen houkuttelevuutta puhtaan siirtymän investoinneista. Sähkön huoltovarmuusmaksun nostaminen yhdessä energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämisen tuen poistumisen kanssa nostaa metsäteollisuuden kustannuksia lähes 90 miljoonalla eurolla.

2 § Huoltovarmuusneuvosto

Suomen elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyönä tapahtuva huoltovarmuustyö on ainutlaatuinen ja hyvin toimiva järjestelmä. On hyvä, että elinkeinoelämän rooli osana Huoltovarmuuskeskuksen hallintomallia on kirjattu lakiin Huoltovarmuusneuvostoa koskevassa pykälässä. Metsäteollisuus ry pitää myös hyvänä Huoltovarmuusneuvoston jäsenistöä koskevaa kirjausta, jolla Huoltovarmuusneuvoston puheenjohtajuus on määritetty laissa elinkeinoelämän edustajalle, sekä toimielimen jäsenistä vähintään puolet edustavat elinkeinoelämää.

3 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

Sektorien ja poolien rooli on huomioitu kattavasti lakitekstissä ja teksti kuvaa hyvin toimintaa nykymuodossaan. Pooleille ei kuitenkaan ole laissa enää määritetty

tiedonsaantioikeutta kuten voimassa olevassa lainsäädännössä. Poolien rooli tilannekuvatiedon kerääjinä omalta toimialaltaan tulisi huomioida lainsäädännössä niin, että poolien on mahdollista jatkaa tilannekuvatyötä nykymuodossaan.

9 § Huoltovarmuuden ohjausryhmä

On tärkeää, että elinkeinoelämän rooli huoltovarmuudelle on huomioitu riittävällä tavalla myös huoltovarmuuden ohjausryhmässä. Suurin osa Huoltovarmuusorganisaation toimijoista on yrityksiä, jotka käytännössä tuottavat merkittävän osan niistä tuotteista, toiminnoista ja palveluista, joita huoltovarmuuden turvaaminen edellyttää.

14 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Sähkön huoltovarmuusmaksun korottaminen hyvästä tarkoituksestaan huolimatta lisää energiaintensiivisen teollisuuden kustannuksia. Esitetty sähkön huoltovarmuusmaksun korotus tarkoittaa noin 10 miljoonan euron vuosittaista kustannusta metsäteollisuudelle.

Samaan aikaan hallitus on päättänyt lopettaa energianintensiivisen teollisuuden sähköistämistuen siten, että vuoden 2026 tuotannolle ei enää tukea ole saatavissa. Päätösten yhteisvaikutuksena metsäteollisuuden sähkönhankinta kustannukset nousevat yhteensä vuositasolla lähes 90 miljoonaa euroa. On tärkeää ymmärtää, että samaan aikaan useat kilpailijamaat ovat jatkamassa sähköistämistuen mukaisia tukiohjelmiaan ja lisäksi jopa ottamassa käyttöön CISAF:n salliman uuden sähkötuen energiaintensiiviselle teollisuudelle.

Teollisuuden sähkökustannuksen nostaminen kotimaisin päätöksin heikentää väistämättä energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyä, sähköistymistä ja Suomen houkuttelevuutta puhtaan siirtymän investoinneista.

15 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

Ehdotuksen mukaisesti osa huoltovarmuusmaksuilla kerättävästä verosta tuloutettaisiin huoltovarmuusrahastoon. Hallituksen esityksen mukainen huoltovarmuusmaksun korotus kohdistuu sähköön ja on käytännössä vero, joka on korvamerkitty huoltovarmuuden hoitamiseksi.

Esityksen mukaan huoltovarmuusrahaston 150 miljoonan euron katon ylittyessä kassavarat tuloutettaisiin valtion talousarvioon. Vaarana on siten, että huoltovarmuustoimiin korvamerkitystä huoltovarmuusmaksusta muodostuu käytännössä lisävero valtion talouden vahvistamiseksi, joka ei ole itsessään huoltovarmuusmaksun tarkoitus.

3.11.2025

17 § Lainanottovaltuus

Huoltovarmuuskeskuksen nykyinen lainanottovaltuuden taso ei ole enää riittävä nykyisessä maailmantilanteessa. Lainanottovaltuuden korottaminen antaa Huoltovarmuuskeskukselle paremmat edellytykset varmistaa huoltovarmuuden kannalta keskeiset toimet taloudellisesti.

22 § Tietojenantovelvollisuus

Lainsäädännön ei tule mahdollistaa yksittäisten yritysten luottamuksellisten tietojen luovuttamista Huoltovarmuuskeskuksen toimesta kolmansille osapuolille ilman tietoja luovuttaneen yrityksen suostumusta. Yrityssalaisuuden kunnioittaminen on perusta elinkeinoelämän ja viranomaisten avoimelle vuoropuhelulle. On erittäin hyvä, että hallituksen esityksessä tämä näkökohta on otettu huomioon.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja